

2022-11-23**Fastställt:** 2022-12-15 § 130**Gäller för:** Socialnämnden**Dokumentansvarig:** Förvaltningschef

Dnr: SN2022/97

Tillämpningsanvisning för avgifter för stöd och service till äldre och personer med funktionsnedsättning år 2023

Innehåll

1. Inledning	4
1. Allmänt om avgifter enligt socialtjänstlagen, SoL, och hälso- och sjukvårdslagen, HSL.....	5
1.1. Annat bistånd	5
2. Avgiftsberäkning.....	5
2.1. Maxtaxa	5
2.2. Förbehållsbelopp och avgiftsutrymme	6
2.3. Minimibelopp	6
2.3.1. Höjning av minimibelopp efter individuell prövning	7
2.3.2. Höjning av minimibelopp till följd av förhöjda matkostnader	8
2.3.3. Sänkning av minimibelopp	8
2.4. Bostadskostnad.....	8
2.5. Inkomst.....	9
2.6. Avgiftsberäkning för olika hushållstyper	9
3. Avgifter vid insatser enligt SoL	10
3.1. Avgifter för särskilt boende.....	10
3.1.1. Omvårdnad och service.....	10
3.1.2. Matabonnemang.....	10
3.1.3. Sondnäring	11
3.1.4. Förbrukningsvaror.....	11
3.1.5. Hyra.....	11
3.2. Avgifter för ordinärt boende.....	11
3.2.1. Hemtjänst	11
3.2.2. Trygghetslarm	11
3.2.3. Måltidsavgift för matdistribution	12
3.2.4. Dagverksamhet och mat i samband med dagverksamhet	12
3.2.5. Avlösning	12
3.3. Avgifter för vistelse på korttidsplats/växelvårdsplats	12
3.3.1. Vistelse på korttidsplats/växelvårdsplats	12
3.3.2. Måltidsavgift för korttidsboende och växelvårdsplats	13
3.4. Övriga avgifter	13
3.4.1. Flyttstädning.....	13
4. Avgifter för hälso- och sjukvårdsinsatser	13
4.1. Registrerad mottagare av hemsjukvård	13
1. Allmänt om avgifter enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.....	14
1.1. Av vem får avgift tas ut?	14

1.1.1.	Brukare med egen inkomst	14
1.1.2.	Föräldrars ersättningsskyldighet för omvårdnad av barn utanför det egna hemmet.....	14
1.2.	Förbehåll om tillräckliga medel	15
2.	Avgifter vid insatser enligt LSS.....	15
2.1.	LSS § 9 p 1, Rådgivning och personligt stöd	15
2.2.	LSS § 9 p 2, Personlig assistans	15
2.3.	LSS § 9 p 3, Ledsagarservice	15
2.4.	LSS § 9 p 4, Kontaktperson.....	15
2.5.	LSS § 9 p 5, Avlösarservice i hemmet	16
2.6.	LSS § 9 p 6, Korttidsvistelse utanför det egna hemmet	16
2.7.	LSS § 9 p 7. Korttidstillsyn för skolorngdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov.....	16
2.8.	LSS § 9 p 8. Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn eller ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet.....	16
2.9.	LSS § 9 p 9. Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna	17
2.10.	LSS § 9 p 10, Daglig verksamhet	18
3.	Övriga avgifter	19
3.1.	Övriga kostnader i samband med insatser	19
3.2.	Resor i kommunens fordon	19
3.3.	Flyttstädning	19
1.	Nedsättning av avgifter och avgiftsbefrielse.....	20
1.1.	Avbeställning.....	20
1.2.	Sjukhusvistelse	20
2.	Allmänna bestämmelser	20
2.1.	Anmälningsskyldighet.....	20
2.2.	Betalning av avgift	20
2.3.	Vid utebliven betalning	21
2.4.	Omprövning av avgiftsbeslut	21
2.5.	Begäran om avgiftsberäkning och avgiftsbeslut	21
2.6.	Utformning av avgiftsbeslut.....	22
2.7.	Överklagande av enskilt avgiftsbeslut.....	22

1. Inledning

För stöd- och serviceinsatser inom vård och omsorg tar Bollebygds kommun ut en avgift. Det här dokumentet innehåller tillämpningsanvisningar avseende uttagande av avgifter i samband med insatser enligt socialtjänstlagen (SoL 2001:453), hälso-och sjukvårdslagen (HSL 2017:30) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS 1993:387).

Avgifterna revideras årligen främst med stöd av:

- Socialstyrelsens meddelandeblad: Uppgifter för beräkning av avgifter för äldre- och handikappomsorgen (årlig utgivning)
- Prisbasbeloppet¹ (årlig justering)
- Konsumentverkets referensvärden för levnadskostnader per månad (årlig utgivning)

Avgifterna är fastställda med stöd av 2 kap. 3 § och 6 § kommunallagen, vilket innebär att kommunens medlemmar behandlas lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat (likställighetsprincipen), samt att avgifterna som kommunen tar ut inte överstiger kommunens självkostnader (självkostnadsprincipen).

---

¹ Prisbasbeloppet fastställs av regeringen och justeras varje år. De belopp som anges i dokumentet är beräknande utifrån det aktuella prisbasbeloppet 2023 (52 500 kronor).

Del 1. Avgifter enligt SoL och HSL

---

1. Allmänt om avgifter enligt socialtjänstlagen, SoL, och hälso- och sjukvårdslagen, HSL

Kommunens möjligheter att ta ut avgifter inom vård och omsorg regleras i socialtjänstlagen 8 kap. samt i 17 kap. hälso- och sjukvårdslagen. Vissa avgifter som kommunen tar ut ska anpassas efter den enskildes avgiftsunderlag. Det gäller avgift för hemtjänst, dagverksamhet, bostad i särskilt boende och kommunal hälso- och sjukvård. Av lag följer att dessa avgifter måste vara skäliga och får inte uppgå till ett så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel av sitt avgiftsunderlag för sina personliga behov och andra normala levnadskostnader (förbehållsbelopp). När avgifterna fastställs skall kommunen dessutom försäkra sig om att omsorgstagarens make eller sambo inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation. Lagen reglerar även den högsta avgiften kommunen får ta ut. Detta kallas maxtaxa vilken ändras årligen utifrån prisbasbeloppet.

Vissa andra avgifter, exempelvis avgifter för kost och förbrukningsvaror som tillhandahålls av kommunen, omfattas inte av maxtaxan. Dessa avgifter tillkommer utöver maxtaxan.

1.1. Annat bistånd

Annat bistånd i olika former beviljas i vissa fall. Det är biståndshandläggaren som beslutar om avgift ska tas ut. I vissa fall kan ett beslut om annat bistånd bli avgiftsfritt, till exempel med motiveringen att det är en kortvarig och vårdande insats.

2. Avgiftsberäkning

2.1. Maxtaxa

Den avgift kommunen tar ut för särskilt boende, hemtjänst, korttidsboende, trygghetslarm, dagverksamhet och kommunal sjukvård får högst uppgå till en

tolftedel av 0,5392 prisbasbelopp. Det är alltså den högsta kostnaden en enskild kan ha för de insatser som omfattas av maxtaxan.

2.2. Förbehållsbelopp och avgiftsutrymme

Avgifter som tas ut med stöd av socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen får inte vara högre än att den enskilde har pengar kvar till personliga behov och andra normala levnadskostnader. Med hjälp av förbehållsbeloppet (minimibelopp och boendekostnad) och uppgifter om inkomst görs en beräkning av hur stort den enskildes avgiftsutrymme är. Avgiften kan därför reduceras med hänsyn till den enskildes ekonomiska situation. Om det inte finns något avgiftsutrymme tas ingen avgift ut.

Så här räknar vi ut avgift:

- + Nettoinkomst per månad
- + Bostadstillägg/bostadsbidrag
- Boendekostnad per månad
- Minimibelopp per månad
- = Avgiftsutrymme i kronor/månad

2.3. Minimibelopp

Minimibeloppet anges i 8 kap. 7 § socialtjänstlagen och räknas om årligen utifrån prisbasbeloppet. Minimibeloppet ska utgöra lägst en tolftedel av 1,4789 prisbasbelopp för ensamstående eller 1,2066 prisbasbelopp för var och en av sammanlevande makar och sambor.

För personer i åldersintervallet 19-60 år gäller ett generellt förhöjt minimibelopp om 10 %. Personerna i denna åldersgrupp är i många fall yngre personer med funktionsnedsättning vilka normalt sett har högre levnadsomkostnader än äldre personer.

Minimibeloppet ska täcka kostnader för den enskildes personliga behov. I beloppet ingår kostnader för:

- livsmedel
- husgeråd
- möbler
- tandvård

- kläder och skor
- resor
- fritid
- hygienprodukter
- hushållsel
- öppen hälso- och sjukvård
- dagstidning
- läkemedel
- telefon
- hemförsäkring
- förbrukningsvaror

2.3.1. Höjning av minimibelopp efter individuell prövning

Eftersom en person kan ha faktiska kostnader som överstiger det schablonbaserade minimibeloppet kan ett höjt minimibelopp fastställas efter individuell prövning. Av 8 kap. 8 § socialtjänstlagen följer att kommunen ska höja minimibeloppet i skälig omfattning om den enskilde på grund av särskilda omständigheter varaktigt har behov av ett väsentligt högre belopp. Kostnaderna ska vara varaktiga under större delen av ett år, styrkta och överstiga minst 200 kronor per månad. Kostnader som täcks av annat bidrag eller ersättning kan inte föranleda höjning av minimibeloppet. Kommunen bör godta den faktiska merkostnaden om den inte är oskäligt hög (prop. 2000/01:149 s. 59).

Det är främst kommunens ansvar att vid fastställande av avgifter utreda om den enskilde har behov av ett förhöjt minimibelopp. Uppgifter om de individuella behoven måste dock den enskilde själv bidra med, antingen genom att uppge detta i den årliga inkomstförfrågan eller genom att kontakta förvaltningens avgiftshandläggare. Socialförvaltningen utreder och beslutar därefter om merkostnaden kan ge rätt till ett individuellt förhöjt minimibelopp. I de fall en kostnad behöver bedömas utifrån behov och skälighet ska sociala utskottet besluta i frågan (§ 79 socialnämnden 2021-06-15).

Följande är exempel på kostnader som kan ge ett individuellt högre minimibelopp efter prövning (prop. 2000/01:149 s. 41):

- Merkostnader som uppstår i samband med familje- och arbetssituationen, exempelvis underhållskostnad för minderåriga barn, arbetsresor samt andra kostnader som behövs för en familjs underhåll.

- Kostnader till följd av funktionshinder, bland annat för rehabilitering inklusive resor.
- Yngre funktionshindrade personers rätt till fritidsaktiviteter som är naturliga för yngre personer.
- Kostnader för god man eller förvaltare - arvode inklusive sociala avgifter.

2.3.2. Höjning av minimibelopp till följd av förhöjda matkostnader

Minimibeloppet kan även höjas om den enskilde har merkostnader för livsmedel, till exempel på grund av att denne köper viss kost via hemtjänsten i ordinärt eller i särskilt boende eller dagverksamheten (prop. 2000/01:149 s. 59). Detta innebär att den som har kostnader för matabonnemang, matdistribution, mat i samband med dagverksamhet samt måltidsavgift vid korttidsvistelse har rätt till ett förhöjt minimibelopp. Tillägget som minimibeloppet ska höjas med beräknas utifrån ett snitt av mellanskillnaden mellan Konsumentverkets beräkning av skäliga kostnader för livsmedel för olika åldersgrupper och kommunens måltidsavgift. Vid en situation där den enskilde har flera insatser med tillhörande matavgift är principen att den huvudsakliga insatsen avgör vilket belopp minimibeloppet ska höjas med.

2.3.3. Sänkning av minimibelopp

Minimibeloppet kan sänkas i vissa fall till än lägre nivå än vad som framgår av lagen. Det gäller endast när den enskilde inte har en utgiftspost som ingår i minimibeloppet därför att denna kostnad antingen:

- ingår i avgiften för hemtjänst eller dagverksamhet eller,
- ingår i avgiften eller hyran för bostad i särskilt boende eller,
- tillhandahålls kostnadsfritt

För den som bor på särskilt boende ingår hushållsel i hyran. Minimibeloppet sänks därför med motsvarande kostnad.

2.4. Bostadskostnad

Bostadskostnaden består av hyra för den som bor i hyreslägenhet och månadsavgift för den som bor i bostadsrätt. Viss del av räntekostnaden för bostadslån räknas som bostadskostnad (RFFS 1998:9 § 9 och § 14). Kostnad för bostadens uppvärmning och varmvatten räknas också som bostadskostnad, däremot inte hushållsel.

Den som bor i småhus får räkna med kommunal fastighetsavgift samt viss del av räntekostnaden för bostadslån. Kostnad för bostadens uppvärmning och övriga driftskostnader beräknas enligt Pensionsmyndighetens (PFS 2019:3) schablonbelopp.

Bostadskostnaden delas med det antal vuxna personer som delar hushåll.

2.5. Inkomst

Som inkomst räknas alla skattepliktiga inkomster såsom lön, aktivitets- och sjukersättning, pensioner samt inkomst av näringsverksamhet och inkomst av kapital. Även vissa skattefria ersättningar och bidrag räknas som inkomst, bland annat bostadstillägg och bostadsbidrag. Inkomstpensionstillägget som är ett tillägg till den allmänna pensionen ska dock inte räknas med. Inte heller förmögenhet räknas som inkomst.

Den enskilde ska redovisa aktuella inkomstuppgifter på fastställd blankett. Om den enskilde inte gör detta tar kommunen ut avgift enligt fastställd taxa. Den enskilde är skyldig att själv informera om ändrade förhållanden som sker under året och som kan påverka beräkningen av avgiften.

2.6. Avgiftsberäkning för olika hushållstyper

Avgiftsberäkningen skiljer sig för olika hushållstyper. Den enskilde har ansvar för att informera kommunen om varaktig förändring av hushållstyp som sker under året och som kan påverka beräkningen av avgiften eller avgiftsutrymmet.

Ensamboende

Samtliga inkomster, tillgångar och utgifter enligt ovan ligger till grund för avgiftsberäkning.

Makar och registrerade partner

Av 8 kap. 4 § SoL följer att i fråga om makar och registrerade partners ska den enskildes inkomst anses utgöra hälften av parets sammanlagda inkomster. För att beräkna makars och registrerade partners inkomster ska dessa läggas samman och delas med två lika stora delar innan beräkning av avgift sker. Inkomstuppgift behöver därför begäras in från båda även om endast en av dem har insats. Eftersom biståndsbeslutet gäller för den enskilde personen och insatserna kan variera för vardera maken, beräknas avgiften för varje enskild person.

Avgiftsberäkningen som beskrivs ovan gäller om den enskilde bor tillsammans med sin make/maka. Bor den enskilde och hens make/maka på olika ställen beräknas dock inkomsten som om dem vore ensamstående.

Sammanboende

I hushåll som består av sammanboende som inte är gifta eller registrerade partners beräknas avgiften som för ensamstående eftersom det inte finns någon lagstadgad underhållsskyldighet dem emellan. Bostadskostnaden ska dock delas lika.

3. Avgifter vid insatser enligt SoL

3.1. Avgifter för särskilt boende

3.1.1. Omvårdnad och service

Avgiften för särskilt boende får per månad uppgå till högst en tolftedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet (maxtaxan).

3.1.2. Matabonnemang

För kost i särskilt boende debiteras en avgift för matabonnemang. Avgiften fastställs årligen av lokal- och måltidsenheten. Avgiften ingår inte i maxtaxan men ger rätt till förhöjt minimibelopp.

3.1.3. Sondnäring

Avgiften ingår inte i maxtaxan men ger rätt till förhöjt minimibelopp.

3.1.4. Förbrukningsvaror

Omsorgstagare på särskilt boende betalar en avgift för de förbrukningsvaror som tillhandahålls på boendet. I avgiften ingår tvättmedel, sköljmedel, rengöringsmedel, toalettpapper samt tvättlappar. Avgiften motsvarar Konsumentverkets beräkningar av referensvärden för förbrukningsvaror. Avgiften ingår inte i maxtaxan.

3.1.5. Hyra

Bostäder i särskilt boende upplåtes med hyreskontrakt mellan den enskilde och Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder (Bollebo). Hyresavgiften debiteras av Bollebo. Hyran ingår inte i maxtaxan.

3.2. Avgifter för ordinärt boende

3.2.1. Hemtjänst

Hemtjänst avser beviljade insatser inom personlig omvårdnad och service i den enskildes bostad eller motsvarande. Avgift för hemtjänst debiteras per beslutad timma och beräknas som 0,47 % av prisbasbeloppet. Avgiften ingår i maxtaxan.

3.2.2. Trygghetslarm

För trygghetslarm tas det ut en fast månadsavgift. Avgiften per månad är 5 % av prisbasbeloppet fördelat på 12 månader. För två personer som delar boende och där båda har trygghetslarm delas avgiften lika mellan de två personerna. Avgiften ingår i maxtaxan.

Vid installation av trygghetslarmet utgår en engångskostnad. Om den enskilde tappar bort sitt trygghetslarm debiteras en avgift.

3.2.3. Måltidsavgift för matdistribution

Efter biståndsbeslut kan den enskilde beviljas mat genom matdistribution. Kostnaden för matdistribution är uppdelad i en matavgift och en distributionsavgift. Avgiften för mat fastställs årligen av lokal- och måltidsenheten. Matavgiften ingår inte i maxtaxan men ger rätt till förhöjt minimibelopp.

Distribution av mat ses som en hemtjänstinsats och avgiften beräknas därmed som en del av beviljade hemtjänsttimmar. För makar eller sammanlevande sambos där båda har matdistribution delas distributionsavgiften på två. Eftersom matdistribution är en del av hemtjänsten ingår distributionsavgiften i maxtaxan.

3.2.4. Dagverksamhet och mat i samband med dagverksamhet

Avgiften för dagverksamhet beräknas som 0,14 % av prisbasbeloppet per deltagartillfälle. För deltagare som deltar en halv dag debiteras halva avgiften. Dagverksamhetsavgiften ingår i maxtaxan.

För mat i samband med dagverksamhet tas en avgift ut per portion. Avgiften fastställs årligen av lokal- och måltidsenheten. Matavgiften ingår inte i maxtaxan men ger rätt till förhöjt minimibelopp.

3.2.5. Avlösning

Avlösning upp till 12 timmar i månaden är avgiftsfritt. Vid avlösning som överstiger 12 timmar per månad debiteras en avgift motsvarande avgift för hemtjänsttimmar. Avgiften ingår i maxtaxan.

3.3. Avgifter för vistelse på korttidsplats/växelvårdsplats

3.3.1. Vistelse på korttidsplats/växelvårdsplats

Vid vistelse på korttidsplats eller växelvårdsplats debiteras en dygnsavgift från och med ankomstdagen till och med dagen innan avresedagen. Detta då ankomst- och avresedagen sammantaget utgör ett dygn. Avgiften beräknas som en trettiondedel av maxtaxan per vistelsedygn. Avgiften ingår i maxtaxan.

3.3.2. Måltidsavgift för korttidsboende och växelvårdsplats

Vid vistelse på korttidsplats eller växelvårdsplats tas det en avgift för måltider per vistelsedugn räknat från och med ankomstdagen till och med dagen innan avresedagen. Måltidsavgiften beräknas som en heldygnsavgift av matabonnamanget vid permanent vistelse i särskilt boende. Avgiften ingår inte i maxtaxan men ett tillägg till förbehållsbeloppet görs per vistelsedag.

3.4. Övriga avgifter

3.4.1. Flyttstädning

Flyttstädning i särskilt boende när en boende flyttar eller avlidit ombesörjs av närstående/god man/förvaltare. Om det inte utförs korrekt, enligt gängse standard eller i utsatt tid debiteras den enskildes dödsbo en avgift som baseras på den timkostnad som framgår av avtalet mellan kommunen och upphandlat städföretag.

4. Avgifter för hälso- och sjukvårdsinsatser

4.1. Registrerad mottagare av hemsjukvård

Vårdtagare som är registrerad i hemsjukvården betalar en månatlig avgift. Barn och ungdomar upp till 20 år är avgiftsbefriade. Ungdomar börjar betala från den månad de fyller 20 år. Avgiften ingår i maxtaxan.

Del 2. Avgifter enligt LSS

---

1. Allmänt om avgifter enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

Utgångspunkten är att stöd och service som ges enligt LSS ska vara avgiftsfri. I anslutning till en insats enligt LSS § 9 punkterna 1-10, får kommunen dock ta ut skäliga avgifter för bostad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter (18-20 § § lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, och 5-6 § § förordningen (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade). Avgifterna ska vara skäliga och får inte överstiga kommunens självkostnader. Kommunen ska dessutom se till att den enskilde får behålla tillräckliga medel för sina personliga behov.

Av lagens förarbeten framgår att kommunen får ta ut avgifter för måltider som serveras i samband med insatser enligt LSS. Avgifterna får tas ut enligt de grunder som kommunen bestämmer och som bygger på skälighet och kommunens självkostnad (SKL cirkulär 1994:49).

1.1. Av vem får avgift tas ut?

1.1.1. Brukare med egen inkomst

Sådana avgifter som anges ovan får tas ut av dem som har hel ålderspension, hel sjukersättning eller hel aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken eller annan inkomst av motsvarande storlek, enligt de grunder kommunen bestämmer (19 § LSS).

1.1.2. Föräldrars ersättningsskyldighet för omvårdnad av barn utanför det egna hemmet

Om någon som är under 18 år får omvårdnad i ett annat hem än det egna med stöd av LSS, är föräldrarna skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader för omvårdnaden (20 § LSS). Kommunen får i sådana fall uppbära underhållsbidrag som avser barnet. För barn som är placerade utanför det egna hemmet längre tid än en månad ska beslut om föräldrars ersättningsskyldighet fattas enligt socialnämndens Riktlinjer för handläggning av föräldrars ersättning till kommunen för placerade barn (SN2019/112). Med

begreppet ett annat hem än det egna jämställs såväl familjehem som bostad med särskild service för barn och ungdomar samt korttidshem.

1.2. Förbehåll om tillräckliga medel

Av lagen framgår att den enskilde genom LSS-insatserna ska tillförsäkras goda levnadsvillkor (7 § LSS). Hänsyn måste tas till att det ska finnas tillräckliga medel för den enskildes personliga livsuppehälle och behov som mat, kläder, dagliga resor, fritidssysselsättning, tandvård och läkarvård (19 § LSS). Vid bedömningen av den enskildes personliga behov ska även beaktas kostnader på grund av funktionshindret som inte täcks på annat sätt (6 § förordning (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade).

För att tillse att den enskilde förbehålls tillräckliga medel och tillförsäkras goda levnadsvillkor ska en avgiftsberäkning göras när den enskilde begär det. Avgiftsberäkningen genomförs då jämlikt 8 kap. socialtjänstlagen vilket redogörs för i del 1, avsnitt 2 "Avgiftsberäkning" i detta dokument (se s. 5-8). Det är den enskilde som själv ansvarar för att begära en avgiftsberäkning, men kommunen ska tillse att den enskilde är informerad om möjligheten.

2. Avgifter vid insatser enligt LSS

2.1. LSS § 9 p 1, Rådgivning och personligt stöd

Insatsen utförs utan avgift.

2.2. LSS § 9 p 2, Personlig assistans

Insatsen utförs utan avgift.

2.3. LSS § 9 p 3, Ledsagarservice

Insatsen utförs utan avgift. Eventuella omkostnader som uppstår för den enskilde i samband med ledsagarservice står den enskilde för själv (se avsnitt 3.1 – Övriga kostnader).

2.4. LSS § 9 p 4, Kontaktperson

Insatsen utförs utan avgift. Eventuella omkostnader som uppstår för den enskilde i samband med ledsagarservice står den enskilde för själv (se avsnitt 3.1 – Övriga kostnader).

2.5. LSS § 9 p 5, Avlösarservice i hemmet

Insatsen utförs utan avgift.

2.6. LSS § 9 p 6, Korttidsvistelse utanför det egna hemmet

Insatsen korttidsvistelse utanför det egna hemmet kan vara vistelse i korttidshem, stödfamilj eller på läger. Insatsen utförs utan avgift men i samband med insatsen tar kommunen en avgift för mat. Avgiften för mat regleras utifrån ett genomsnitt av Konsumentverkets referensvärde för livsmedelskostnader för åldersintervallerna 0-5 år, 6-13 år, 14-17 år och 18-60 år. Om insatsen köps av annan kommun/vårdgivare ska måltidsavgiften motsvara dennes gällande måltidstaxa, dock aldrig högre än vid korttidsvistelse inom kommunens egen regi.

Vårdnadshavarna faktureras tills brukaren fyllt 18 år och därefter faktureras brukaren, givet att brukaren har inkomst (se avsnitt 1.1, s. 11).

2.7. LSS § 9 p 7. Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov

Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år utförs utan avgift men i samband med insatsen debiteras vårdnadshavaren en avgift för mat. Avgiften för mat regleras och faktureras enligt samma princip som för korttidsvistelse (LSS § 9 p 6).

2.8. LSS § 9 p 8. Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn eller ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet

Barn och ungdom under 18 år

När ett barn under 18 år får vård i ett annat hem än sitt egna är föräldrar skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader. Kommunen

får i sådana fall erhålla underhållsbidrag för barnet (20 § LSS). Föräldrarnas ersättningsskyldighet för omvårdnad av barn utanför det egna hemmet framgår av avsnitt 1.1.2. (s. 11) i detta dokument.

Ungdom över 18 år utan egen inkomst

När barnet fyller 18 år upphör föräldrarnas skyldighet att bidra till kommunens kostnader. Istället kan kommunen ta ut skäliga avgifter av de ungdomar som har hel aktivitetsersättning eller annan inkomst av motsvarande storlek (se avsnitt 1.1. s. 11). Om ungdomen som fyllt 18 år inte har egna inkomster får kommunen endast ta ut en avgift för mat. Avgiften för mat motsvarar Konsumentverkets referensvärden för livsmedelskostnader för åldersgruppen 18-30 år. Avgiften för mat gäller när den enskilde inte handlar maten själv.

Om ungdomen fortfarande går i skolan vid denna tidpunkt har föräldrarna enligt föräldrabalken en direkt underhållsskyldighet gentemot den unge för dennes omkostnader, dock längst till barnet fyller 21 år.

Ungdom över 18 år med egen inkomst

När ungdomen fyllt 18 år och har egen inkomst debiteras avgifter som för vuxna, se nästa punkt.

2.9. LSS § 9 p 9. Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna

Insatsen utförs utan avgift men den enskilde betalar hyra till kommunen samt avgift för mat och förbrukningsvaror när detta tillhandahålls av kommunen.

Hyra för boende i gruppboende och serviceboende

Den enskilde har ett eget hyreskontrakt och betalar hyra för den lägenhet denne bor i. Vad som ingår i hyran framgår i den enskildes hyreskontrakt.

Kost och förbrukningsvaror i boende med särskild service - gruppboende

I gruppboende köper den enskilde sin mat själv, alternativt tillsammans med andra på boendet. I det senare fallet är livsmedelskostnaden att se som en gemensam hushållskassa för kost som tillagas gemensamt i gruppboendet.

Månadskostnaden fastställs årligen av socialförvaltningen men överskrider aldrig Konsumentverkets referensvärde för kostnader för livsmedel, inklusive lunch.

För förbrukningsvaror tas en avgift ut vilken motsvarar Konsumentverkets beräknade kostnader för denna post. Detta gäller inte brukare som köper sina egna förbrukningsvaror.

Kost och förbrukningsvaror i boende med särskild service – serviceboende

Brukare som bor i serviceboende köper normalt mat och förbrukningsvaror själv och därmed utgår inga avgifter för dessa poster.

2.10. LSS § 9 p 10, Daglig verksamhet

Insatsen utförs utan avgift. Brukare som deltar i daglig verksamhet har möjlighet att välja en fri lunch från Bollegården istället för att få habiliteringsersättning utbetalad för den dagen. I de fall brukaren har med egen matlåda eller ombesörjer maten på annat sätt tas ingen avgift för kost och inte heller görs något avdrag av habiliteringsersättning.

Resor till och från daglig verksamhet

Den som har rätt till daglig verksamhet enligt lagen om särskilt stöd till vissa funktionshindrade har också rätt att få resor till och från verksamheten.

Färdtjänsten utför dessa resor på uppdrag av socialförvaltningen.

Färdtjänsten är till för den som har ett bestående funktionshinder och inte kan resa med kollektivtrafiken på egen hand.

Resor till daglig verksamhet ska samordnas och beställs av verksamheten. Det gör inte den som reser. Brukaren har rätt till 2 resor/dygn. Avgiften för färdtjänst baseras på Västtrafiks priser och zoner som uppdateras årligen. Brukaren faktureras månadsvis enligt dessa priser och resterande står förvaltningen för.

3. Övriga avgifter

3.1. Övriga kostnader i samband med insatser

Eventuella omkostnader som uppstår för den enskilde i samband med insatser enligt LSS står den enskilde för själv. Det kan exempelvis vara besök på restaurang eller café eller kostnader för entrébiljetter m.m. till arrangemang som uppstår vid fritids- och kulturaktiviteter och daglig verksamhet.

3.2. Resor i kommunens fordon

Vid aktivitetsresor i kommunens fordon debiteras den enskilde en avgift på 25 kronor per mil fördelat på antal resande (ej personal). Avgiften baseras på Skatteverkets uppgifter om milersättning med egen bil.

3.3. Flyttstädning

Flyttstädning i serviceboende/gruppboende när en boende flyttar eller avlidit ombesörjs i första hand av närstående/god man/förvaltare. Om denne inte har möjlighet utförs städningen av upphandlat företag. Den enskilde/den enskildes dödsbo debiteras en avgift som baseras på den timkostnad som framgår av avtalet mellan kommunen och upphandlat företag.

Del 3. Allmänna bestämmelser om avgifter och avgiftshandläggning

---

1. Nedsättning av avgifter och avgiftsbefrielse

1.1. Avbeställning

Om den enskilde meddelar kommande frånvaro, till exempel vistelse på annan ort, senast en vecka innan blir hen avgiftsbefriad. En längre tids uppehåll kan innebära omprövning av biståndsbeslutet.

Om den enskilde har matdistribution och vill avbeställa denna ska det göras det senast två dagar innan för att bli avgiftsbefriad. Om avbeställning sker senare tas full avgift ut.

1.2. Sjukhusvistelse

Om den enskilde inte kan nyttja insatsen på grund av att sjukhusvistelse blir hen avgiftsbefriad för denna tid.

Dubbla bostadskostnader

Den som flyttar till särskilt boende och inte hinner avveckla sin tidigare bostad får räkna med båda bostadskostnaderna när avgiften beräknas under högst tre månader. Reduceringen sker endast för den som kan styrka att hyresrätten är uppsagd eller lämnad till försäljning.

2. Allmänna bestämmelser

2.1. Anmälningsskyldighet

Den enskilde är skyldig att själv anmäla förändrad inkomst-, förmögenhets- och bostadsförhållanden eller övriga förändringar som kan medföra ändringar av avgiften.

2.2. Betalning av avgift

Uttagandet av avgift är individuellt och avgiften tas ut per individ och inte per hushåll.

Den enskilde betalar avgift en månad i efterskott. Den som beviljas insatser skall betala avgiften från den dagen då insatserna startar. I de fall insatser avslutas (gäller även vid dödsfall) avslutas debiteringen samma dag.

2.3. Vid utebliven betalning

Kommunens riktlinjer för krav vid utebliven betalning följs. Vid utebliven betalning skickar kommunen en påminnelse 10 dagar efter förfallodatumet därefter skickas kravet till inkasso.

2.4. Omprövning av avgiftsbeslut

Omräkning av avgifterna sker årligen med tillämpning av ändrade prisbasbelopp, pensioner, skattebestämmelser och inkomstuppgifter. Nytt avgiftsbeslut fattas därför varje år.

Avgiftsbeslutet kan även komma att omprövas under året om något förhållande som påverkar avgiftens storlek har ändrats. Avgiften får ändras utan föregående underrättelse, om ändringen beror på förändringar i prisbasbeloppet (8 kap. 9 § SoL).

Justering av avgift görs inte retroaktivt.

2.5. Begäran om avgiftsberäkning och avgiftsbeslut

För insatser enligt socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen genomförs alltid en avgiftsberäkning enligt den avgiftsberäkning som framgår i del 1 avsnitt 2 i detta dokument och som regleras av 8 kap. socialtjänstlagen.

Motsvarande reglering av avgiftsberäkning förekommer inte i lagen om stöd och service till

vissa funktionshindrade (LSS) men en enskild med beslutade LSS-insatser har möjlighet att själv begära en avgiftsberäkning. Avgiftsberäkningen genomförs då jämlikt 8 kap. socialtjänstlagen. Det är den enskilde som själv ansvarar för att begära en avgiftsberäkning, men kommunen ska tillse att den enskilde är informerad om möjligheten

2.6. Utformning av avgiftsbeslut

Den enskilde ska erhålla ett skriftligt avgiftsbeslut där det framgår vilka uppgifter som använts i avgiftsunderlaget och beloppen för de slutliga avgifterna och ersättningarna samt skälen för beslutet. Avgiftsbeslutet ska innehålla uppgift om hur och inom vilken tid den enskilde kan överklaga beslutet. Besluten ska normalt ges en giltighetstid på högst ett år, men bör förse med upplysning om att avgiften kan ändras tidigare då något förhållande som påverkar avgiftens storlek ändras. Den enskilde bör dessutom på lämpligt sätt upplysas om sin skyldighet att själv anmäla ändrade omständigheter som är avgiftspåverkande. Om det är känt att vissa uppgifter kommer att ändras i avgiftsunderlaget som kan komma att påverka avgifterna bör kortare giltighetstid sättas.

2.7. Överklagande av enskilt avgiftsbeslut

Avgiftsbeslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol genom så kallat förvaltningsbesvär. Det gäller beslut om avgift och avgiftsförändring samt beräkning av avgiftsunderlag, boendekostnad och förbehållsbelopp. Överklagandet måste komma till socialnämnden inom tre (3) veckor från att den enskilde fick sitt beslut. Socialnämnden prövar om överklagandet har kommit in i rätt tid och skickar sedan vidare ärendet till förvaltningsrätten i Jönköping som prövar överklagandet. Beslutet kan endast överklagas av den som berörs av beslutet.

Besked om avgift ska alltid meddelas skriftligt tillsammans med information om hur man överklagar (besvärshänvisning). Om den enskilde inte själv kan skriva sitt överklagande kan hen få hjälp av någon annan och själv skriva under överklagan, alternativt bifoga en fullmakt där det framgår vem som är ställföreträdare och att denne får företräda den enskilde.